N°. 180. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag 30 Julij.

LATERE BERIGTEN DAN VORIGE COURANT.

Heden (28 *Julij*) waren de fondsen te Amsterdam gesteld: Belg. 101½; Ct. Mett. 103½; Sp. Arduin 38½, 38⅝; Napelsche rent. 95; P. Tapolière 64⅝; Sicil. 93½; Rom. L. 102¾; 10 t. Aanw. 100; Braz. 87¼. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅝ à ½ pCt. k. zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Julij.

De ministeriele dagbladen deelen heden het programma der plegtigheden mede, waartoe de viering der revolutie-dagen zich dit jaar zal bepalen. Morgen den 27sten zal men als naar gewoonte zestien paren in het huwelijk verbinden, waarvan ieder van het gouvernement een bruidschat van 300 franken ontvangt. Den 28sten wordt er in alle kerken, en bepaaldelijk in die van het hotel der invalieden, eene lijkdienst gevierd. Eindelijk zullen er den 29sten volksvermakelijkheden plaats hebben, en zullen de regtlooze de l'Etoile worden ontbloot, doch dit laatste zonder plegtige inwijding. Alleen zal men ter gedachtenis aan de voltooijing van dit gebouw eenen gedenkpenning slaan, met het opschrift: *Tot roem van de Fransche legers. Begonnen door Napoleon, Voltooid door Lodewijk Philips I.*

Het is nog niet gebleken dat de nasporingen der policie tot eenige belangrijke ontdekking hebben geleid. Men wil dat het getal der gearresteerden veel te hoog is opgegeven, dat hetzelve naauwelijks honderd bedraagt, en dat ook van deze sommige reeds weder in vrijheid zijn gesteld.

De begrafenis van den heer *Armand Carel* heeft gisteren een ontzettende menigte lijks op de been gebragt. Mannen van verschillenden stand en kunnen hebben deze plegtigheid bijgewoond. De slippen van het doodkleed werden onder anderen gedragen door de HH. *Arago*, *Laffitte*, *Berenger* en *Chateaubriand*. Een der mede-redacteuren van den *National*, *Schefter*, de hoofd-redacteur van *le Bon Sens*, *Maillefer* en de heer *Thibaudeau* de zoon, spraken aan het graf eene korte lijkrede uit. Het bestuur had alle voorzorg genomen, om de geringste beweging te beteugelen, doch de rust is niet gestoord.

— Uit Toulon schrijft men, van den 22sten dat het linieschip *de Trident*, dat twee dagen te voren van daar vertrok, op de hoogte der Hyères geheel masteloos en ontreddend ronddreef, noodschoten doende. Eene vrij hevige noordwesten storm bragt dit vaartuig waarschijnlijk in dien toestand. Er is dadelijk een stoomboot afgezonden om hetzelve naar binnen te slepen.

Nog liep te Toulon het gerucht, dat de generaal *Bugeaud* in Afrika was gesneuveld.

Men wil dat er dezer dagen andermaal conferentien tusschen den minister *Thiers* en de Engelsche, Spaansche, Oostenrijksche en Pruissische gezanten hebben plaats gehad, dat lord *Granville* zich zeer heeft beklaagd over de onverschilligheid van het Fransch gouvernement in de Spaansche aangelegenheden, en vooral over de aanbeveling van den kroonprins van Pruissen, die men bij eenen Duitschen officier gevonden heeft, die onlangs de christinos in banden viel. Het schijnt dat alle deze beraadslagingen intusschen tot geen afdoend besluit leiden.

— Volgens bijzondere berigten uit Madrid van den 17den, liep aldaar het gerucht, dat de heer *Isturitz*, door de ongunstige wending der verkiezingen overtuigd was geworden, dat hij niet aan het bestuur konde blijven, en dien ten gevolge het voorstel had gedaan, om een nieuw kabinet zamen te stellen, waartoe noch hij, noch de heer *de Mendizabal* zoude behooren, doch dat den heer *Arguelles* tot voorzitter zoude hebben, en verder uit leden van de beide laatste ministerien zoude bestaan.

— In het *Journal de Paris* leest men:

» Volgens brieven uit Oviedo van den 16den, moet de bende van *Gomez* door de koninklijken omsingeld worden; door desertie en door de vervolging van den generaal *Espartero*, is zij reeds tot 15 à 1600 man gesmolten. Men voegt er bij, dat de desertie steeds moet toenemen, wijl dit korps grootendeels uit gevangenen is zamengesteld, die men gedwongen heeft voor don *Carlos* de wapenen op te nemen.

» Men behoeft overigens het oog slechts op de kaart te slaan om zich te overtuigen, dat er voor *Gomez* weinig uitzigt is om in zijne expeditie te slagen. Welke partij zal hij in zijne tegenwoordigen toestand kiezen? Om terug te keeren zou hij het korps van *Espartero*, dat oneindig sterker is, overhoop moeten werpen; wil hij de kust langs trekken en aan de zijde van Ribadeo in Gallicie doordringen, dan moet hij drie bevaarbare rivieren overtrekken, en vindt op den linkeroever van de Eo, die Gallicien van Asturien scheidt, den kapitein-generaal van het eerste dier gewesten, om hem den overtogt te betwisten.

» Begroeft hij welligt om de bergengte van Pajares, op den grooten weg van Leon naar Oviedo te overrompelen, dan ontmoet hij den generaal *Manso*, die aldaar heeft post gevat, zoodra hij zag dat *Gomez* te Grado het voornemen opgaf om langs de kust te trekken.

» Er zou hem dus niets anders overblijven, dan ten zuidwesten van Oviedo, langs de plaats die men *el rudo* (de knoop) noemt, omdat alle de bergpassen daarop uitloopen, naar Gallicien door te breken; doch de generaal *Manso* heeft aldaar de Portugesche divisie en de troepen die te zuid de bende van *Lopez* hebben vervuld, positie doen nemen. Dit korps zal hem dan ook daar den doortogt beletten, en aan *Espartero* tijd geven om hem te achterhalen. Alles loopt dus te zamen om de bende van *Gomez* als hare vernietiging nabij te beschouwen."

Deze voorspellingen worden door het *Journal des Débats* aldus toegelicht:

» De berigten die het gouvernement gewoonlijk door het avondblad doet bekend maken, zijn meestal van de autoriteiten te Bayonne afkomstig, die dezelve op hunne beurt, hetzij van den Spaanschen konsul, hetzij van reizigers of uit brieven uit Spanje ontleenen. Die berigten geeft het gouvernement zooals het dezelve ontvangt, zonder zich daarover verantwoordelijk te stellen; zij zijn dikwijls onnaauwkeurig, onvolledig en tegenstrijdig, zooals men dit meermalen heeft kunnen opmerken; ja niet zelden werd eene gebeurtenis die men voor stellige waarheid aankondigde door latere berigten, uit dezelfde bron afkomstig, geheel tegengesproken. Zoo verzekerde men b. v. tijdens de expeditie van *Guergui* naar Katalonien, herhaalde reizen, dat die aanvoerder was omsingeld, dat zijne bende te niet ging, dat hij noch in Katalonien noch in Navarre zou kunnen doordringen. En men weet dat juist het tegendeel is gebeurd.

» Wij wenschen opregt dat de berigten die men thans omtrent de expeditie van *Gomez* verspreidt, zich zullen bevestigen; doch zij zijn zoo onzeker en onbepaald dat het meer gissingen dan daadzaken kunnen genoemd worden.

» Volgens het officiel rapport van den kapitein-generaal van Kastilie, die Oviedo van den 11den gedagteekend, had *Gomez* den vorigen nacht te Salas, op acht uren afstands van Oviedo, en aan gene zijde van de rivieren Ravia en Narcea, doorgebragt. De generaal *Espartero*, die hem vervolgde, was intusschen tot Grado gevorderd, dat vier uren achterwaarts ligt. Men wist niet welken weg *Gomez* te Salas zoude inslaan, hetzij die langs de kust, hetzij die over de bergen langs Congas de Tineo, en wanneer hij aan de laatste de voorkeur gaf, wist men evenmin of hij zich van deze laatste zou meester maken, in de rigting van Doncos, daar Gallicien zou bereiken, om in de provincie Orense te vallen, dan wel of hij regt door naar het zuiden door de bergen van Léon zou trekken. Wat de bergengte van Pajares betreft, die de provincie Léon met Asturien verbindt, dit is de groote weg, langs welke *Gomez* in Asturien is doorgedrongen; hij zal die dus waarschijnlijk niet volgen, al was het ook dat hij naar Navarre moest terug keeren.

» De berigten van dezen avond berusten op brieven uit Oviedo van den 16den. Doch men zegt daarin niet waar *Gomez* zich op dat tijdstip bevond, en toch is het onmogelijk dat de rigting die hij genomen heeft sints den 10den, aldaar geheel onbekend was, tenzij men hem volstrekt uit het oog had verloren. De enkele aanwijzing van een zijner rustplaatsen zou meer geruststellend zijn, dan alle die onzekere gissingen.

» Het eenige wat stellig blijft, is, dat men sints den 10den eigenlijk niets van de expeditie weet, die zich waarschijnlijk naar het district van Orense zal wenden, dat aan de Portugesche provincie Tra-os-montes grenst.

» Het gevangen nemen van *Lopez*, die het hoofd was der insurgenten in Gallicien, is voorzeker een gelukkig voorval voor de koningin; doch men moet daarbij niet uit het oog verliezen, dat deze aanvoerder alleen met zijn staf is overvallen, en dat zijn bende nog altijd 2000 man sterk is. Men voege hierbij, dat een ander karlistisch opperhoofd, *Modesta*, op den weg van Oviedo naar Leon heeft post gevat, en dat men den kolonel *Lodosa* tegen dezen heeft moeten afzenden. Eindelijk is de Portugesche brigade eerst den 8sten uit Leon vertrokken, zich naar Villafranca-del-Vierzo begevende, zoodat het gansch niet zeker is dat zij tijdig genoeg is aangekomen, om *Gomez*, den weg naar Orense af te snijden."

Bijzondere berigten van de grenzen melden nog dat de generaal *Bernelle* met acht bataillons naar Puenta la Reijna is op weg gegaan, doch zeven bataillons karlisten heeft ontmoet, die hem den doortogt betwisten, en dat hij daarop is teruggekeerd.

— Ter beurze waren heden genoteerd: de 5 pCt. 108,90; 3 pCt. 80,55; Nap. renten 100,40; Spanje 38½; Uitgest. 13⅜; Passieve 11½; Rom. L. 102¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten Julij.

Bij Koninklijk besluit van den 14 dezer wordt, uit aanmerking van de doelmatigheid, om de artikelen 2 tot 15 der wet van den 14 Junij 1822, bevattende de algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, afzonderlijk te doen drukken en uitgeven; bepaald, dat de gezegde artikelen ter Lands Drukkerij zullen worden gedrukt en uitgegeven, onder den titel van *wet houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk*. Bij de wet van den 15 Mei 1829 was, namelijk, vastgesteld, dat deze artikelen geen gedeelte van het Burgerlijk Wetboek zouden maken, maar dat dezelve als eene afzonderlijke wet bestaan zouden.

Een besluit van Z. M., van den 16 dezer, houdt de bepaling in, dat de in 1835, met de regering van het Prinsdom Luxemburge-

sluitene overeenkomst, tot opheffing van het aflogtsregt en de belasting op de landverhuizing, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

— De ontvanger te Tilburg *A. J Verhant*, is eervol ontslagen, en in zijne plaats benoemd *J. Heshusius*, controleur te 's Bosch; terwijl in plaats van laatstgenoemden is benoemd *Jhr. M. J. Martini*, eerste commies der directe belastingen aan het provinciaal gouvernement in Noord-Braband, met den persoonlijken titel van inspecteur.

Ook is eervol ontslagen de heer *H. J. van Gelder*, als ontvanger van 's Rijks belastingen en directeur van het Postkantoor te Tiel, alsmede de heer *R. baron Sweerts de Landas*, controleur derzelfde middelen aldaar, in wiens plaats is benoemd *A. Hallard*, thans als zoodanig te Amsterdam fungerende.

— Dezer dagen heeft de Pruissische minister aan den hof, graaf *Wylich und Lottum*, de residentie verlaten, zich met verlof naar Londen begevende.

Volgens de Nijmeegsche courant, wordt Z. M. de koning aanstaande maandag in die stad verwacht, om zich naar het kamp bij Rijen te begeven.

— Dezer dagen heeft zich de vraag opgedaan, of het regelregt voor onderhands he huur contracten op *ieder* perceel moet worden toegepast; waarop van wege de hoofd administratie te kennen gegeven is, dat het voorgekomen is, dat deze toepassing geschieden moet naar mate van de tot stand gebragte contracten in dier voege, namelijk, dat, bijaldien er acht verschillende verhuurders bestaan en een huurder, en niet te min acht afzonderlijke contracten aanwezig zijn, en dat wederkeerig in geval van eenen verhuurder en vier verschillende personen, als huurders, er almede vier contracten zijn tot stand gebragt.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten July.

Te Oldenburg is den 18den dezer bij zene verordening het onlangs tusschen Oldenburg, Hanover en Brunswijk gesloten verdrag bekend gemaakt, waarbij door genoemde Staten een gelijkmatig en gemeenschappelijk stelsel van indirecte belastingen wordt aangenomen, en hetwelk den 1sten Augustus aanstaande in werking gebragt moet worden. De daartoe strekkende wetsbepalingen zijn gelijktijdig afgekondigd geworden. Nog is dien dag zene verordening des Groothertogs verschenen, waarbij, uit aanmerking dat ten gevolge der nieuwe schikking zeker gedeelte opbrengst der indirecte belastingen te verachten is, de grondlasten met een derde verminderd worden.

Den 20sten dezer heeft de Zwitsersche landdag een voorstel van het kanton Zurich, om betrekkelijk het verbijf en de regten van vreemdelingen in Zwitserland eene algemeene wet voor het gehele bondsgenootschap daar te stellen, bedriefveerd, en na vrij hevige debatten in handen eener commissie gesteld, om daarop berigt in te dienen.

De Engelsche gezant sir *Frederik Lamb* is den 18 dezer te Weenen aangekomen.

De vergadering der Hanoversche standen is den 20sten dezer besloten.

Alles schijnt van dien aard te zijn, dat de spaansche aangelegenheden bij voortduring de aandacht vestigen en zoo het schijnt tot zeer gewigtige onderhandelingen aanleiding geven.

— De *Oostenrijksche Beobachter* meldt, dat in het begin dezer maand de Hongaarsche stad Nagy-Karoly, zes dagen na elkander door een hevige brand is geteisterd geworden, waardoor meer dan 250 huizen tot de asch gelegd zijn.

Ter beurze van den 20sten waren genoteerd: de Metall. 5 pCt. 104 à 3 pCt. 75¼; Bankaktien 1354.

ENGELAND.

LONDEN, den 22sten July.

Ten gevolge van een verlof van Vrijdagmiddag is Z. M. de koning naar Hagen overgevaren, en zal den 24sten het *levee*, dat op het paleis van St. James zou gehouden worden, geen voortgang hebben.

— In de zitting van het Hoogerhuis van den 25sten is over de wet tot afkoop van geestelijke tienden in Ierland beraadslaagd. Alle de bepalingen daarvan zijn, op een paar geringe uitsonderingen van ondergeschikt belang na, goedgekeurd; doch toen men tot de zoo viel gerucht makende 50ste clausule kwam, waarbij bepaald wordt, dat het overschot van de inkomsten, die de gevestigde kerk in Ierland uit de tienden als suterrein trekt, bestemd zou worden tot verbetering van de zedelijke en godsdienstige opvoeding der geheele katholieke bevolking, en dus ook van de Roomsch-Katholijken, werd lord *Lyndhurst* en de geheele behoudende party in het huis daartegen verzet. De lord bewaarde, zoo als reeds zoo dikwijls door hem en anderen gedaan is, dat er, na de nieuwe omschrijving van de inkomsten der gevestigde kerk in Ierland over hare geestelijkheid, daarvan geen penning zou overschieten, die tot een overschot eerst na vele jaren, ja eerst omtrent het jaar 1875, zou opdoen; en dat het dus hoogst onraadzaam en ongepast was, om een voor de gevestigde kerk van Ierland verderfelijk beginsel aan te nemen, hetgeen alleen werd doorgedreven, om eenige Iersche onruststokers te winnen, die toch nimmer te vreden waren, en niet weder waren, voor zij de geheele gevestigde kerk hadden ondermijnd. Lord *Lyndhurst* verzocht den edelen markies van *Melbourne* hunne aandrang, om toch die 50ste clausule uit de wet weg te laten, en daardoor de behandeling van derzelver overige bepalingen, die voor de rust van Ierland zulke heilzame gevolgen konden hebben, mogelijk te maken. Hij vermeerderde zich tevens eenige aanmerkingen over het tegenwoordig stelsel der meerderheid, welke de ministers, bij de behandeling van zulke vraagstukken als het tegenwoordige, in het Huis der Gemeenten hadden. De minister antwoordde, dat de bestreden clausule billijk en regtvaardig was; dat hij en zijne ambtgenooten zich tot het uitvaardigen daarvan hadden verbonden; dat het afnemen der meerderheid in het Lagerhuis aan toevallige oorzaken schuld te moeten worden toegeschreven; dat hij en zijne ambtgenooten, zoo lang zij, evenzeer als thans, overtuigd waren van het aanwezen der meerderheid in het Lagerhuis en der meerderheid van het volk te hebben, hunne betrekking zouden blijven waarnemen, en dat indien de Lords de 50ste clausule verwierpen, het ministerie de gehele tegenwoordige wet zoude laten varen. In weerwil dezer beweging, heeft het Hoogerhuis het voorstel van lord *Lyndhurst* tot weglating der clausule, met 138 tegen 47 stemmen aangenomen.

In het Lagerhuis is den 25sten de derde lezing der wet tot betere bedeeling der inkomsten van de gevestigde kerk in Ierland, en wegens de oprigting van twee nieuwe bisdommen te Herpon en te Manchester, met 175 tegen 44 stemmen doorgegaan. De minister lord *Russell* heeft voorts nog eene poging gedaan, om de leden der radikale partij over te halen van voor deze wet te stemmen, en te dien einde aangekondigd, dat hij tegen andere wetten, die met deze in verband stonden en de inkomsten der kapittelen, alsmede het regt der inschuiving tot begunstiging van proefschulden, betreffen, terug zou, wanneer men daarop zoo vele aanmerkingen had gemaakt; doch deze poging is vruchteloos geweest. De heer *Hume*, doctor *Bowring* en andere hebben beweerd dat zij geene wet konden goedkeuren, waarbij, in strijd met de wet der Christendoms, de hooge geestelijken zeker fonds in het leven zouden roepen, waaruit eerstaanstaande groote inkomsten werden bekrachtigd, en dat wel oordeelden zij in die kerk eene hervorming tot stand te brengen. Geen hervormd Parlement behoorde er zijne toestemming aan te geven, dat, terwijl de lagere Protestantsche geestelijken zoozeer gebrek leden, 22 bisschoppen gezamenlijk een inkomen van L. st. 148,300 (omtrent *f* 1,779,600) genoten.

De heer *Maclean* heeft den 26sten in het Lagerhuis den misleiden aanval der Engelschen op Fontarabie ter sprake gebragt, en zich zeer ontevreden getoond, dat de ministers geene opgave wilden doen van het aantal Britsche Koninklijke mariniers en zeelieden, die tot het mislukken van lord *John Hay* behoorden.

De graaf *de Survilliers* (*Joseph Bonaparte*) is uit New-York alhier aangekomen.

— Volgens de jongste berigten uit New-York, hebben de beide Huizen eene voordragt aangenomen, volgens welke het overschot van inkomsten, hetwelk, zoo meer weet, in de schatkist berust, naar de bevolking, over de verschillende Staten van het bondgenootschap zal worden verdeeld. Dit besluit bevalt de partij van den president, generaal *Jackson*, zeer weinig, vermits zij een groot deel van dit overschot tot krijgskundige werken had willen zien aanwenden.

— De 3 pCt. ged. 91¼; Nieuwe 3½ pCt. 56⅝; 5 pCt. 104; Portug. 49⅝; Spanje 38⅛.

ENGELAND.

De rol, die Engeland thans speelt ten opzigte van de Porte, is niet gemakkelijk te vervullen, en het wel afloopen van die rol is nog weer bedenkelijker. De rol van een valschen vriend, al is het in de staatkunde, is bovendien ondankbaar; men oogst er niet dan schande, zelfzaam het minste stoffelijke voordeel mee in. Engeland is het niet te doen om de Porte staande te houden; maar om door de Porte haren vijand Rusland te benadeelen, Engeland is het alleen te doen, om ongestoord in de Indien en in zijne andere handelsbelangen te vermeerderen; vermeerdering en ontwikkeling van het gezag en de magt der Porte moeten daartoe de middelen aanbieden; maar begrijpelijk moet dezelfde Porte door Engeland gerugsteund worden tegen Rusland, op welk zij gestadig als op den vernieligen des Ottomannischen rijks wijst. Menige list, menige vijandige geheime maatregeling heeft doel getroffen; maar de het gemoedelende wendt soms vruchtig het masker af, en dan spatten dikwijls zijne beraamde plannen in duigen,

Lord Ponsomby is ongetwijfeld te ver gegaan, in zijne harde bejegening der Porte, omtrent eenen mishandelden landgenoot; hij had niet die genoegdoening verlangd te bekomen, welke men hem toestond; hij had gehoopt, door het dreigen met zijn vertrek, en het opheffen der vriendschappelijke betrekkingen, voordeelen in 't belang zijner natie af te dwingen, welke de Porte tot verhoeding eener vredebreuk zich gehaast zou hebben toe te staan. Intusschen heeft de Porte het anders en waarschijnlijk beter begrepen; zij heeft de Dardanellen versterkt in hare bezettingen; haren minister afgezet, maar Rusland om bijstand gevraagd in geval van oorlog. Zij heeft dus getoond een juist inzigt te hebben gekregen in de Engelsche staatkunde, en te kunnen op den waren prijs stellen de betuigingen van vriendschap van het alleen voor en door bevordering van handelsbelang levende Engeland. De houding van Lord Ponsomby na het verleend ontslag van den Reis-Effendi toont zijne misrekening; hij kan met voegzaamheid niet wel meer te Konstantinopel blijven, als Engeland's minister-raad zijn gedrag niet goedkeurt door eene vredebreuk, en daartoe zal het niet komen. — Spanje, waarop Engeland's omwentelingsgezind bestuur zoo vele hoop en uitzigten had gesteld, getuigt van nog bitterder teleurstelling; in het Oosten koesterde men alleen groote plannen, die mislukten; maar in Spanje heeft men zich te diep in de zaken gestoken; daar heeft men kapitalen en manschap gewaagd; de kapitalen zijn verteerd, zonder billijke hoop op teruggave; de hulptroepen hebben zich met schande overladen, zijn vermolmen, hebben zich in opstand tegen hare bevelhebbers verklaard, en hebben nog niets uitgericht. Engeland's voedsterling, Mendizabal, deinsde terug voor de hem opgelegde maat, en schoon nu weer tot vertegenwoordiger te Madrid verkozen, blijft hij wel de hoop der ultra-liberalen, maar van de weldenkenden in den lande niet. Hij is de man niet die zijn Vaderland van den afgrond kan redden, en Engeland tegelijk dienen, tot uitbreiding harer handelsbelangen en tot teruggevorderingen der uitstaande kapitalen. Engeland heeft even als in België, de hand gehad in dezen Spaanschen oorlog, die niet enkel een oorlog over de erfopvolging is; die oorlog wordt gevoerd tusschen regt en tusschen geweld, tusschen welbegrepene volksverlichting en dolzinnig vrijheidsgeschreeuw; maar ook juist tusschen geest, die tusschen een dweeper en eene verlichte vorstin (deze vorstin is misschien wel wat al te verlicht in hare denkwijze), tusschen geestelijk gezag en burgerlijke vrijheid; de strijd is tusschen orde en wet dezerzijds, tegen wanorde en losbandige verzaking der wet van den anderen kant. — Als Engeland de partij der koningin en van het radicalismus niet ondersteund hadde, en daarvóór eerst geld en daarna het leven harer landgenooten had opgezet, dan zonderde zeker eene eigenaam op den troon gezeten, en geen burgerbloed gestort zijn. De broeder van koning Ferdinand is de man niet om de vijanden van orde in de hand te werken; maar evenmin om de weldaden eener denkbare verlichting van hart en verstand te beatrijden, en de geestelijken en monniken te laten regeren ten koste van gewetens en burgerlijke vrijheid. Godsdienstigheid is geene dweeperij; zonder godsdienstige beginselen en begrippen van de zedelijkheid bij een volk niet bestand blijven tegen de hartstogten die het aantasten. Engeland beklaagt zich nu reeds de hand aan den wagen gelegen te hebben, en dien te hebben voortgestuwd op de glibberige baan; zij zal zich nog meer beklagen, als het bespeurt, tijdens het te laat is, dat zij alles verspild heeft, door niet vooraf berekend te hebben de kosten der onderneming. Alle opstanden loopen niet zoo gelukkig af als de Belgische! De belangen van anderen bij het spelen van zoodanig gevaarlijk spel, zijn niet altijd even zoo goed overeen te brengen. Het is bovendien aan Engeland minder te doen, wie in Spanje op den troon zit en hoedanig de staatsvorm is, dan wel om goede handelstraktaten te sluiten, goede debouchés voor zijne fabrieken te hebben; getuige daarvan de reeds aangevoerde Engelsche koopwaren, die de Bidassoa zouden moeten overvaren zijn, indien het oorgste gevecht tusschen de Engelsch-Spaansche legioenen tegen een handvol karlisten niet in eene schandelijke nederlaag ware opgelost geworden. Evenzeer is het Engeland niet te doen, om het Ottomannische rijk staande te houden, (want dan zou zij het niet verkwijnen), ten einde een voormuur tegen de uitbreiding van Rusland te behouden; maar om de Porte te dwingen tot het toestaan van een levendiger handelsverkeer, tot het vergemakkelijken van den aan te leggen weg naar de Indiën door het hart van Azie, en voor de kolonisatie der Syrische kust die voordeelen en bescherming te verwerven, die voor de gelukkige uitvoering harer staatkundige en commerciele beramingen noodzakelijk zijn. Intusschen schijnt de gelukszon van Groot-Brittannie te dalen, inwendig is dat rijk door partijen verscheurd, die niet wel toelaten om veel naar buiten om te zien; buitenslands is dezelfs staatkunde niet gelukkig in hare ondernemingen; het invloed hebbende gezag op de Ottomannische staatkunde is verdwenen, zoo als in Spanje haar krediet gering is; alleen in België en Portugal blijft het voor 't nog eenen invloed hebben, omdat zulks goedschiks kan, zonder de bedoelingen van andere mogendheden te dwarsboomen; of die invloed evenwel nog lang duren zal, daarvoor is nog het gordijn geschoven, maar een toeval kan die invloed ook wederom wegnemen.

BOEKBESCHOUWING.

LETTER- EN GESCHIEDKUNDIGE MENGELINGEN, verzameld en uitgegeven door Prof. H. W. Tydeman. Te Zalt-Bommel, *bij* JOH. NOMAN en ZOON. 1836.

» Sommige letterminnaars zijn, uit hoofde van andere noodzaaklijker bezigheijngen, buiten staat zich meer dan het opstellen van min omslagtige stukken te veroorlooven. De aart van sommige takken van geleerdheid brengt mede, dat derzelver beoefenaars zelden gelegenheid vinden, om hunne kundigheden anders dan in kleine losse verhandelingen aan de wereld mede te deelen. Zij, die zich met grooter werken bezig houden, ontmoeten onder het verzamelen van bouwstoffen, ook zoodanigen die niet dienstbaar kunnen zijn tot hun voorname oogmerk, en vallen op gedachten, waarvan zij daartoe even weinig gebruik kunnen maken, doch welke beiden zij ongaarne zouden zien verloren gaan." In deze woorden van wijlen den geleerde Mr. *G. Dumbar*, getrokken uit eene verhandeling in de voor ons liggende *Mengelingen*, in deze woorden, zeggen wij, gevorgd bij de talrijkheid der verhandelingen, welke jaarlijks in onze Letterkundige Genootschappen gedaan worden, ligt de aanleiding opgesloten tot de uitgaaf dier verzamelingen, welke of onder de algemeene benamingen van *Bibliotheeken*, *Magazijnen* of onder de bijzondere van *Fortepe*, *Mnemosyne* enz. aan onze boekenwereld gestadig nieuwen toevoer besorgen. Bij het doorbladeren dier boekdeelen kan men zich dan dikwijls, evenmin als *Dumbar* bij het doorbladeren der werken van Geleerde Genootschappen, onthouden » van dezelven met die aartige brievenlasjes te vergelijken, welker zamenstelling, uit allerlei zo min doenlijk naar elkander zwemende lapjes, de vindingrijkheid onzer Dames op eene zo aangename wijze bezig houdt", of, om een meer modeverwisch beeld te gebruiken, met die gemilioneerde doosjes, door talrijke figuurtjes overdekt, welke zonder verband tot elkander, naar toeval of de grilligheid van den zamensteller, eene bonte schakering van engelijkvormige vertoningen vormen. De verdere uitbreiding en toepassingen van deze vergelijking daarlatende, merken wij alleen op, dat onder den titel van *Letter- en Geschiedkundige Mengelingen* in velerlei onderwerpen kunnen behandeld worden, maar echter mogen wij den geëerden Verzamelaar van die thans voor ons liggend vrachten, of het stuk van *Kant* en *Hufeland*, *over de kracht van den menschelijken wil, om de ziekte en smart des ligchaams te bedwingen*, en de zinnebeeldige voorstelling: *Kepler en de onzigtbare wereld* door den Sterrekundige Bode, wel tot het gebied der Letterkunde of tot dat der Geschiedenis behooren. Deze vraag mag hier te eerder gedaan worden, om dat juist deze twee stukken, alschoon beide vertalingen uit het Hoogduitsch, voor hen die ze niet kenden, de merest belangwekkende van den bundel zijn. Op de plaatsing toch (na een tijdsverloop van zes jaren) der stukken ter nagedachtenis van den Predikant *B. F. Tydeman*, hoe keurig geschreven en gedicht die op zich zelven ook zijn, en hoe waardig der vereering van zijne vrienden de brave en kundige *B. F. Tydeman* moge geweest zijn, heeft het broederlijk gevoel grootelijks invloed gehad. De voorlezing *over den bloei en voorspoed der aloude staten* van wijlen N. T. getuigt van grondige en wijsgeerige studie bij den jongeling opgeteld, maar is geen stuk van blijvende waarde. De verhandeling van den onlangs overledenen Dr. *N. Westendorp* over *eenige ontdekkingen in Egypte gedaan, aangewend tot opheldering en staving van de geschriften, door sommigen der Heilige Schrijvers van het Oude Testament te boek gesteld*, is, gelijk de verzamelaar zelf doet vermoeden, uit nadere bescheiden voor aanvulling vatbaar, welke aanvulling hier niet gevonden wordt. De Redevoering van wijlen *Ev. Wassenbergh*, *over het oprigten van gedenkteekenen* is eene keurige voorlezing in een Departement der Maatschappij T. N. v. 't A., doch waarin het onderwerp niet even geëffleureerd is. *De Levensschets van den Geschiedschrijver Johannes von Müller*, reeds voor 10 jaren bekroond, is beter niet uitgegeven, omdat het onderwerp elders beter en talrijker kan bearbeid, en wordt nu veder opgewarmd; neen, niet eens opgewarmd, maar juist zoo gegeven, als het ertang ook zonder de opneming onder deze *Mengelingen*, opgeteekend is, in eene vertaling van het werk *Zur Tonlehre*, gelijk ook de brieven van *Bilderdijk* in de verzameling door wijlen Heer *W. Mastchert* uitgegeven. Eenige bijzonderheden *over Swedenborg* uit het Fransch vertaald. Een ironisch-allegorische brief *'t Oranje drietal*, een leerdicht afgedrukt naar 't gedrukte van 1748, ter vergelijking met *Folkes Modernen Heilige* en met eene tijdslangsche beschuldiging van plagiaat tegen *Folkes*. Eene reeds in 1792 geschrevene verhandeling van Mr. *G. Dumbar over de middelen om den bloei van Letterkundige Genootschappen te bevorderen*, op welke de oprigters der Noord-Brabandsche Maatschappij van Kunsten en Wetenschappen opmerkzaam mogen gemaakt worden, maar echter lijk, behalve nog eenige gelegenheidsstukjes in dichtmaat, een voorlezing van Mr. *Mariens Verhuizing*, getiteld *Adolf aan Eggmond, Hertog van Gelder*. Deze voorlezing, welke hier toevalligerwijze het laatst genoemd wordt, is het merest (en alleen uit dezen bundel in eene verzameling als deze op hare plaats en verdient, naar ons oordeel, eene bijzondere aan

dacht, als gevende een aanbevelenswaardig voorbeeld van de Geschiedenis zoo te behandelen, dat het praktisch nut uit hare beoefening voor elken mensch te trekken en de strenge geschiedkundige waarheid daarin verbonden zijn met het onderhoudende van den Historischen Roman. Uit den opgegeven inhoud blijkt, dat men hier eene verscheidenheid van nuttige lectuur zal vinden, en meer mogen wij daarvan niet zeggen; misschien zelfs is het uiten van ons gevoelen, dat niet alles hier even zeer eene plaats verdiende, reeds te veel in het oog van den verzamelaar, die zich met een schild tegen alle beoordeeling gewapend heeft, met te verklaren, dat *voorál in verzamelingen als deze, eigenlijk elk slechts kan oordeelen voor zich zelven.* De reden dat Prof. *H. W. Tijdeman* als verzamelaar dezer *Mengelingen* optreedt, is deze, dat Z.Hooggel., vroeger uitgever der drie *Mnemosyne's*, eenige der hier opgenomene stukken in de portefeuilles der *Mnemosyne* had liggen. Een *Berigt nopens den inhoud*, is voor het boek geplaatst. Die hetzelve doorleest, kan niet nalaten de opmerking te maken, dat de geleerde en scherpzinnige Hoogleeraar eene andere schuld aan het publiek te voldoen heeft, dan waarvan hij zich door het verzamelen en uitgeven der werken van anderen poogt te kwijten. Reeds bij den aanvang der eerste *Mnemosyne* bestemde hij voor haar een paar vlijtig en *con amore* bewerkte verhandelingen van hem zelven, welke nog ongedrukt liggen, latere historisch-politische verhandelingen, in het Koninklijk Nederlandsche Instituut en de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde voorgelezen, acht hij nog niet rijp voor de uitgave; een voor lang aangekondigd stukje *over voortgaan en vooruitgaan* zal in 't licht komen, maar daarmede wordt geen haast gemaakt. Men zal onze bedoeling begrijpen, ook zonder dat wij den wensch uitdrukken, waarmede wij anders deze aankondiging dachten te besluiten.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (28 Julij) waren genoteerd: Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $56\frac{1}{16}$, $\frac{3}{16}$; dito 5 pCt. $103\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; Amort. Sijnd. $4\frac{1}{2}$ pCt. 98, $\frac{1}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $80\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$; Ardoins $85\frac{1}{2}$, 39, $38\frac{7}{16}$; Pass. $12\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; Metall. $100\frac{3}{4}$; Columb. $22\frac{1}{4}$; Peruan. $16\frac{7}{16}$.

168ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIERDE KLASSE.

33ste Trekking:		*32ste Trekking:*	
No. 16854 een prijs van	1000 guld.	No. 6635 een prijs van	1500 guld.
» 8921 » » »	1000 »	» 11269 » » »	1000 »

*** Alle degenen die iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan wijlen HENDRICUS VERHOEVEN, in leven Particulier te Breda, worden verzocht daarvan uiterlijk den 15 Augustus aanstaande opgave te doen.

J. P. ZEGERS.

IN NAAM DES KONINGS.

VERKOOPING

Ter rolle van Geregtelijke Uitwinningen, bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, van:

Eene HUIZINGE en ERVE, gemerkt letter B, N°. 1, staande en gelegen in de Molenstraat te Rozendaal, Hoofdplaats van het Kanton, Arrondissement Breda, Provincie Noord-Braband; belend: oost de Weduwe J. BROUWMELS, zuid en west de Roomsche Kerk en noord de Straat. Bewoond en in gebruik bij ANTONIE SCHEYNBERGER.

De voorschreve Huizinge en Erve, op den Kadastralen Legger gebragt, onder sectie L, N°. 478, is gearresteerd als *Onroerend Goed*, ten verzoeke van FRANCISCA VAN DIJK, Weduwe van Cornelis Nelissen, Winkelierster, zoo in privé als in hoedanigheid van Moeder en wettige Voogdesse over hare *twee* nog minderjarige Kinderen in huwelijk bij wijlen gemelden haren Man verwekt, met name ANNA MARIA en JACOBUS WILHELMUS NELISSEN; JOHANNES MARINUS NELISSEN, Koopman en ANNA MARIA AGNES NELISSEN, zonder beroep, allen wonende te Bergen-op-Zoom, voor welke als Prokureur occupeert CORNELIS FRANCISCUS MIGHIELSEN, postulerende voor de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, woonde aldaar, in de Eindstraat wijk B, N°. 27, alwaar mede domicilium gekozen is, ten laste van MAGDALENA JACOBA SCHEYNBERGER, eerst Weduwe van ANTONIE TEN HAGE, thans Huisvrouw van GIJSBERT VAN DER LINDEN, Maréchaussée, beide wonende te Breda, en hare *twee* minderjarige Kinderen in eerste huwelijk bij wijlen gemelde ANTONIE TEN HAGE verwekt, met namen JACOBA en ANTONETTA TEN HAGE; bij Proces-Verbaal van arrest van den Deurwaarder CORNELIS PIETER VAN GUDICK, te Breda, van den 10. Junij 1836; den volgenden dag te Breda geregistreerd, overgeschreven ten Kantore van de Bewaring der Hypotheken te Breda, den 30. derzelve maand Junij en deel drie, nommero 38, en ter Griffie van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, den *elfden* Julij daaraanvolgende; van welke Proces-Verbaal van arrest, afschriften gelaten zijn aan den Heer JOHANNES BAPTIST JANSSENS, Griffier bij het Vredegeregt in het Kanton Rozendaal en aan den Heer GABRIEL CORTHALS, Assessor der Gemeente Rozendaal, beide wonende te Rozendaal, en welke het originesl hebben geviseerd.

De *eerste afkondiging* der Memorie van Lasten zal plaats hebben op Dingsdag den *zesden September achttien honderd zes-en-dertig*, des voormiddags ten *tien* ure, ter Rolle van Geregtelijke Uitwinningen, bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda.

De Prokureur van de Executanten,
MICHIELSEN.

BEKENDMAKING.

Het Dijk-Collegie van de drie Polders onder de Klundert, zal op Woensdag den 10den Augustus 1836, des voormiddags ten tien ure, ten huize van D. SCHALEKAMP, binnen de Klundert, publiek aan den minstaanneemenden Besteden:

Het MAKEN van een NIEUWE VEERWEG aan de Roosendaalsche Losekaats-Polder, ter lengte van ongeveer 450 ellen, met het GRAVEN van de noodige SLOOTEN en het BEZANDEN van dezelve Veerweg, alsook het MAKEN van een LEGPLAATS voor de Pont, van een HOUTEN KEET en DUIKER en een HEIN; alles in een perceel.

Het bestek en de teekeningen zullen acht dagen voor den dag der aanbesteding ter lezing liggen ten huize van voornoemden SCHALEKAMP; terwijl ook nadere inlichting te bekomen zijn bij den Opzichter CORNELIS KORTEWEG Az., te de Klundert, welke daags voor den dag der Aanbesteding de noodige aanwijzing in loco zal doen.

KLUNDERT, den 23. Julij 1836.

Namens het Dijk-Collegie voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH,
Penningmeester.

*** Burgemeester en Assessoren der gemeente Bruinisse, zijn voornemens, onder approbatie van Hun-Ed. Gr. Achtb. de Heeren Gedeputeerde Staten van Zeeland, in het openbaar aan te besteden:

Het VERGROOTEN, HERSTELLEN en VERBETEREN der HAVENWERKEN aldaar, bestaande het MAKEN van een NIEUW SPUISLUISJE, alles met de Levering der noodige Materialen.

De besteding zal plaats hebben op Zaturdag den 6den Augustus aanstaande, des namiddags ten 2 ure, in het gemeentehuis te Bruinisse, alwaar het bestek en condition met de teekening, acht dagen voor de besteding ter lezing zullen liggen; terwijl bij voorn. Burgemeester en den Ingenieur A. CALAND te Zierikzee, de noodige informatien zullen kunnen verkregen worden, en twee dagen voor de besteding, de noodige aanwijzing in loco zal geschieden.

Bruinisse, den 21. Julij 1836.

Burgemeester en Assessoren voornoemd,
C. VAN DE STOLPE, Mz., Vz.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. A. VAN ADRICHEM.

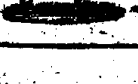

UIT DE HAND TE KOOP

Een WIT Schimmel RIJ-PAARD, oud 11 jaren, zonder gebreken. Adres bij de Uitgevers dezer.

Russische Pelterijen.

D. JACOBOWICZ, heeft de eer, het geëerde Publiek te berigten, dat hij albier is aangekomen, met een uitgezocht elegant MAGAZIJN VERVAARDIGDE RUSSISCHE PELTERIJEN, als: voor Heeren, Staatsie- en Reispelsen, Polonaisen, Jassen met bont gevoerd naar den nieuwsten smaak, Berlijnsche Ochtendjassen à ƒ 7, Huis- en Kamerpelsen; voor Dames, Pallantijn, Pelleron, Boas, Moffen, Garnituren, Mantels en Bontvoering, Hoed-handschoenen, Voetkasjes en alle tot dit vak behoorende artikelen.

Het MAGAZIJN bevindt zich te *Tilburg*, ten huize van den Heer ELSHOUT tegenover Nieuwland.

*** Bij N. VAN DER MONDE en L. E. BOSCH, te *Utrecht*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar:

H. M. A. J. VAN ASCH VAN WIJK, *Staatsraad, Burgemeester der Stad Utrecht*, over de INSTELLINGEN VAN HOOGER ONDERWIJS te *UTRECHT*, vóór de oprigting der Hoogeschool in den jare 1636. Bij gelegenheid der viering van het Tweede Eeuwfeest dier Hoogeschool.

Voorzien van de korte levensbeschrijvingen van de stichters der Akademie, alsmede van het *fac simile* dier stichtingsbrieven, benevens de Portretten van D. VAN VELDHUISEN, en G. VAN DER HOOLCK. . . . . ƒ 1,80.

De Plaat in folio en het *fac simile* zijn ook afzonderlijk te verkrijgen à 35 Cents, en een omslag à 15 Cents.

*** De Boekhandelaar N. J. MESTDAGH, te *Middelburg*, heeft uitgegeven en alom verzonden:

BERIGT VAN INTEEKENING op eene Handleiding voor den Luitenant-Adjudant der Infanterie, met platen; door A. GRIMMAVEN, 1ste Luit. der 18de Afd. Infanterie.

Dit Werkje voorziet in eene wezentlijke behoefte en is nuttig voor alle HH. Officieren en Onder-Officieren bijna onmisbaar.

HH. Officieren welke deze berigten ontvangen, en noch niet terug gezonden hebben, worden door den Schrijver verzocht zulks ten spoedigsten te doen franco p. post onder kruisband aan zijn Ed. adres, of te bezorgen aan hun Ed. gevonden of naastbij gelegenen Boekhandelaar. — Zijnde de Inteekening nog tot 15 Augustus alom opengesteld.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.